

Udskriftsdato: 19. december 2025

VEJ nr 10584 af 01/03/2006 (Historisk)

Sikkerhedsudvalg - At-vejledning F.2.6 - Marts 2006 - Erstatte At-anvisning nr. 6.1.0.4 af april 1999

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Arbejdstilsynet, j.nr.

Senere ændringer til forskriften

BEK nr 1181 af 15/10/2010

Sikkerhedsudvalg - At-vejledning F.2.6 - Marts 2006 - Erstatte At-anvisning nr. 6.1.0.4 af april 1999

At-vejledningen oplyser om sikkerhedsudvalgets opgaver, funktion og oprettelse. Vejledningen informerer desuden om den daglige leder af sikkerhedsarbejdet samt om oprettelse af hovedsikkerhedsudvalg.

Sikkerhedsudvalget er en del af virksomhedens sikkerhedsorganisation. I store virksomheder kan der være mange sikkerhedsgrupper med flere sikkerhedsudvalg og hovedsikkerhedsudvalg, mens sikkerhedsorganisationen i små virksomheder blot kan bestå af en enkelt sikkerhedsgruppe (1). Det er sikkerhedsudvalgets opgave at planlægge og koordinere sikkerheds- og sundhedsarbejdet.

Arbejdsgiveren og de ansatte i en virksomhed kan indgå en aftale om at organisere sikkerheds- og sundhedsarbejdet på en anden måde, end det er beskrevet i denne vejledning. Muligheden herfor er nærmere beskrevet i Arbejdstilsynets vejledning om aftaler om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde (2).

1. Hvornår skal der oprettes et sikkerhedsudvalg?

Virksomheden skal oprette et sikkerhedsudvalg, hvis den har 20 eller flere ansatte. Virksomhedens sikkerhedsgruppe(r) skal være repræsenteret i sikkerhedsudvalget (3). På større virksomheder kan der oprettes flere sikkerhedsudvalg.

Det er hovedreglen, at alle ansatte skal medregnes, når det skal afgøres, om virksomheden skal oprette et sikkerhedsudvalg. Også ansatte, der er beskæftiget under ti timer om ugen, skal medregnes, medmindre virksomheden er en butik eller beskæftiger sig med kontor- eller administrationsarbejde.

Der gælder særlige regler for midlertidige og skiftende arbejdssteder - herunder bygge- og anlægsarbejde (4) - samt for lastning og losning af skibe.

2. Sikkerhedsudvalgets sammensætning

Sikkerhedsudvalget består af repræsentanter fra sikkerhedsgrupperne og en formand. Formanden er arbejdsgiveren/virksomhedslederen eller en ansvarlig repræsentant, der kan handle på ledelsens vegne. Det indebærer, at den pågældende skal kunne træffe beslutninger i arbejdsmiljømæssige spørgsmål i samme omfang som virksomhedens leder.

I virksomheder, hvor der er oprettet én sikkerhedsgruppe, består sikkerhedsudvalget af sikkerhedsgruppens medlemmer og en formand - det vil sige tre personer. Hvis der er oprettet to sikkerhedsgrupper i virksomheden, består sikkerhedsudvalget af sikkerhedsgruppernes medlemmer og en formand - det vil sige fem personer.

I virksomheder, hvor der er flere end to sikkerhedsgrupper, vælger sikkerhedsrepræsentanterne mellem sig to repræsentanter til sikkerhedsudvalget. Arbejdslederne i sikkerhedsgrupperne vælger ligeledes mellem sig to repræsentanter. Arbejdsgiveren eller dennes ansvarlige repræsentant er formand for sikkerhedsudvalget. Et sikkerhedsudvalg består således som udgangspunkt af fem medlemmer, uanset hvor mange sikkerhedsgrupper der er i virksomheden.

Ud over de to sikkerhedsrepræsentanter og de to arbejdslederrepræsentanter vælges der to sikkerhedsrepræsentanter og to arbejdslederrepræsentanter som suppleanter.

I virksomheder, hvor der er tre sikkerhedsgrupper, er det Arbejdstilsynets praksis at acceptere, at sikkerhedsudvalget består af disse og formanden - altså i alt syv medlemmer. Det er en forudsætning, at der er enighed herom.

En arbejdsleder, der i forvejen sidder i en sikkerhedsgruppe, kan af arbejdsgiveren være udpeget som formand. Sikkerhedsudvalget består i så fald af henholdsvis to og fire personer.

3. Valg af sikkerhedsudvalgets medlemmer

Sikkerhedsudvalgets medlemmer og suppleanter vælges for to år ad gangen. Hvis der på virksomheden er indgået en aftale om, at sikkerhedsrepræsentanter vælges for mellem to og fire år, følger sikkerhedsudvalgets valgperiode sikkerhedsrepræsentanternes valgperiode. Genvalg kan finde sted.

Arbejdsledere og sikkerhedsrepræsentanter, der ophører som medlemmer af sikkerhedsgruppen, ophører samtidig som medlemmer af sikkerhedsudvalget.

Suppleanter for sikkerhedsudvalgets medlemmer vælges efter samme regler som ved valg til sikkerhedsudvalget. Det indebærer, at suppleanterne skal være medlemmer af en sikkerhedsgruppe. I virksomheder, hvor der er en eller to sikkerhedsgrupper, skal der ikke vælges suppleanter. Det skyldes, at alle sikkerhedsgruppens/-gruppernes medlemmer også er medlemmer af sikkerhedsudvalget.

Suppleanter til sikkerhedsudvalget er rangordnede og ikke personlige suppleanter.

Suppleanterne indtræder ved forfald. Hvis et medlem af sikkerhedsudvalget afgår fra udvalget, indtræder suppleanten for resten af valgperioden.

4. Sikkerhedsudvalgets møder

Sikkerhedsudvalget skal holde møde mindst en gang i kvartalet. Møderne skal indkaldes i god tid. Sikkerhedsudvalgets medlemmer og de øvrige ansatte skal have dagsordenen og eventuelle bilag tilsendt senest ti dage inden mødet.

Sikkerhedsudvalgets møder bør normalt holdes inden for den normale arbejdstid.

De ordinære møder kan ikke afholdes som telefonmøder, via internettet mv.

Der skal afholdes ekstraordinære møder, når der sker alvorlige ulykker, sundhedsskader eller tilløb hertil på virksomheden, eller når der i øvrigt er behov for det. Der skal afholdes et ekstraordinært møde, hvis formanden skønner, at det er nødvendigt, eller hvis mindst to medlemmer fremsætter begæring om det.

Den daglige sikkerhedsleder skal deltage i sikkerhedsudvalgets møder. Sikkerhedslederen har ikke stemmeret - medmindre vedkommende i forvejen er medlem af udvalget.

Sikkerhedsudvalget kan invitere andre deltagere til møderne efter behov. Der skal udarbejdes et skriftligt referat af både ordinære og ekstraordinære møder. Det bør klart fremgå af referatet,

- hvornår mødet er afholdt
- hvilke emner der blev drøftet
- hvilke beslutninger der blev truffet, og om der var flere indstillinger
- hvem der skal sørge for, at beslutningerne bliver gennemført, og
- hvornår beslutningerne skal være gennemført.

Referatet skal sendes til sikkerhedsorganisationens medlemmer, den daglige sikkerhedsleder, arbejdsgiveren, arbejdslederne, tillidsrepræsentanter og samarbejdsudvalget.

Referatet skal ikke sendes til Arbejdstilsynet, medmindre Arbejdstilsynet har bedt om det.

5. Møder mellem sikkerhedsudvalget og sikkerhedsgrupperne

Sikkerhedsudvalget skal ud over de fire ordinære møder afholde mindst to møder om året med samtlige sikkerhedsgrupper. Møderne kan opdeles i flere møder, hvis der er et stort antal sikkerhedsgrupper.

6. Dispensation fra mødereglene

Arbejdstilsynet kan give dispensation til, at sikkerhedsudvalget kun afholder to møder om året samt et årligt møde med samtlige sikkerhedsgrupper. Virksomheden kan kun få dispensationen, hvis det er rimeligt og forsvarligt at afholde færre møder. Det skal dokumenteres i ansøgningen, at der er enighed i virksomheden om, at der skal være et mindre antal møder.

En eventuel dispensation vil blive meddelt på betingelse af, at hvis ét medlem af sikkerhedsudvalget ønsker et møde, skal dette afholdes. Der kan dog ikke fremsættes krav om mere end fire årlige ordinære møder i sikkerhedsudvalget og to årlige møder med samtlige sikkerhedsgrupper.

7. Arbejdsdelingen mellem sikkerhedsudvalget og sikkerhedsgruppen

Sikkerhedsudvalget tager sig af den overordnede ledelse og koordinering af samarbejdet om sikkerhed og sundhed i virksomheden og varetager opgaver af mere langsigtet og planlæggende karakter. Sikkerhedsudvalget skaber grundlaget for, at sikkerhedsgrupperne kan udføre deres arbejde.

Sikkerhedsgruppen tager sig af de mere konkrete arbejdsmiljøforhold. Sikkerhedsgruppen skal i det daglige overvåge arbejdsmiljøet i de enkelte afdelinger/arbejdsområder – og herunder kontrollere og rådgive om løsninger på området. Arbejdsmiljøarbejdet skal foregå tæt på de ansatte for derigennem at skabe engagement og motivation.

Det er sikkerhedsgruppens opgave at påvirke og orientere de ansatte om god sikkerheds- og sundhedsmæssig adfærd samt at være bindeled mellem de ansatte og sikkerhedsudvalget. Hvis sikkerheds- og sundhedsarbejdet skal fungere effektivt, er det nødvendigt, at der er en vis kompetence i sikkerhedsgruppen. Hvis det ikke er tilfældet, vil alle problemer - selv de mindste - skulle behandles i sikkerhedsudvalget. Det kan medføre, at sikkerhedsgruppen reelt kobles af det daglige arbejdsmiljøarbejde. Alle konkrete arbejdsmiljøproblemer skal derfor først forsøges løst i sikkerhedsgruppen i den afdeling/arbejdsområde, hvor problemet er.

Der skal udpeges/ansættes en daglig leder af sikkerhedsarbejdet. Den daglige sikkerhedsleder er bindeled mellem sikkerhedsudvalget og sikkerhedsgruppen, bidrager med sin ekspertise, og er igangsætter og koordinator i det daglige. Det er ikke den daglige sikkerhedsleders opgave at være problemløser i alle de situationer, hvor der opstår arbejdsmiljøproblemer, men derimod sikkerhedsgruppens opgave.

I virksomheder med flere sikkerhedsudvalg kan det være en fordel at oprette et hovedsikkerhedsudvalg. Hovedsikkerhedsudvalget har til opgave at planlægge og koordinere de enkelte sikkerhedsudvalgs arbejde.

8. Sikkerhedsudvalgets opgaver

Sikkerhedsudvalget skal planlægge, lede og koordinere sikkerheds- og sundhedsarbejdet i virksomheden – herunder sikkerhedsgruppernes arbejde.

Sikkerhedsudvalget skal deltage i planlægningen af ny produktion og ændringer i den eksisterende produktion, når det har betydning for arbejdsmiljøet. Det gælder fx:

- Udvidelse eller ombygning af virksomheden
- Anskaffelse og ændringer af maskiner og tekniske hjælpemidler
- Indførelse af ny teknologi
- Indkøb og brug af stoffer og materialer
- Nye eller ændrede arbejdsgange, arbejdsprocesser og arbejdsmetoder.

Sikkerhedsudvalget skal ved planlægningen sikre, at arbejdsprocesser, arbejdsstedet, tekniske hjælpemidler samt stoffer og materialer tilpasses den enkelte ansatte.

Sikkerhedsudvalget skal også sikre, at der tages særligt hensyn til fx unge, ældre og handicappede medarbejdere.

Det er vigtigt, at sikkerhedsgrupperne inddrages ved planlægningen af den enkelte ansattes arbejdsfunktioner.

8.1. Arbejdspladsvurdering

I forbindelse med udarbejdelse af arbejdspladsvurdering (APV) er det sikkerhedsudvalgets hovedopgave at planlægge, koordinere og udstikke de nærmere rammer for sikkerhedsgruppernes arbejde med arbejdspladsvurderingen.

Sikkerhedsudvalget skal sikre, at sygefraværet bliver inddraget i arbejdspladsvurderingen.

Sikkerhedsudvalget skal fastlægge opgavefordelingen mellem sikkerhedsudvalg, sikkerhedsgrupper og de ansatte i forbindelse med gennemførelsen af de enkelte elementer i arbejdspladsvurderingen (5).

I virksomheder, hvor der er flere sikkerhedsudvalg, men ikke et hovedsikkerhedsudvalg, skal arbejdet med arbejdspladsvurderingen gennemføres i et samarbejde mellem samtlige sikkerhedsudvalg.

8.2. Kontrol og information

Sikkerhedsudvalget skal kontrollere virksomhedens sikkerheds- og sundhedsarbejde og sørge for, at der føres en stadig kontrol med overholdelse af sikkerhedsforskrifterne.

Sikkerhedsudvalget skal sørge for, at sikkerhedsgrupperne bliver orienteret om virksomhedens sikkerheds- og sundhedsarbejde. Udvalget har samtidig en rådgivende og vejledende opgave over for sikkerhedsgrupperne. Det indebærer, at den information og viden, som sikkerhedsudvalget erhverver sig om arbejdsmiljøforhold, skal videregives til de relevante sikkerhedsgrupper. Samtidig er det vigtigt, at sikkerhedsgrupperne gøres bekendt med de principper for sikkerheds- og sundhedsarbejdet, som sikkerhedsudvalget fastsætter. Det er nødvendigt, at sikkerhedsgrupperne kender mål og midler, for at den koordinering, som sikkerhedsudvalget skal foretage, kan blive effektiv.

Sikkerhedsudvalget skal holde sig orienteret om bestemmelserne for sikkerhed og sundhed og sikre, at de nødvendige oplysninger bliver videregivet til sikkerhedsgrupperne.

8.3. Undersøgelser

Sikkerhedsudvalget skal sikre, at årsagerne til ulykker, sundhedsskader og tilløb hertil bliver undersøgt, og at der bliver gennemført tiltag, der kan forhindre gentagelse.

Sikkerhedsudvalget skal stå for, at der hvert år udarbejdes en samlet statistik over ulykker, forgiftninger og sundhedsskader i virksomheden.

Virksomheden skal give sikkerhedsudvalget adgang til alt materiale om arbejdsulykker mv.

8.4. Oplæring og instruktion

Sikkerhedsudvalget skal opstille principper for tilstrækkelig og nødvendig oplæring og instruktion af de ansatte. Oplæringen og instruktionen skal være tilpasset arbejdsforholdene i virksomheden. Udvalget skal endvidere sikre, at der føres kontrol med overholdelse af sikkerhedsforskrifterne.

8.5. Organisering og samarbejde

Sikkerhedsudvalget skal sørge for, at der udarbejdes en plan over sikkerhedsorganisationens opbygning. Det skal heri oplyses, hvem der er medlemmer af sikkerhedsgrupperne, sikkerhedsudvalget/-udvalgene, og hvem der er daglig leder af sikkerhedsarbejdet. Sikkerhedsgrupperne og de ansatte skal kende denne plan. Hvis der er et hovedsikkerhedsudvalg i virksomheden, vil det typisk være dette udvalgs opgave.

Arbejdsgiveren er forpligtet til at sikre, at samarbejdet med arbejdsmiljørådgivere og bedriftssundheds-tjenesten (BST) kan finde sted – herunder at der udarbejdes en opgaveplan. Sikkerhedsudvalget skal inddrages, når det drejer sig om at fastsætte retningslinjer for det arbejde, som arbejdsmiljørådgivere eller BST skal udføre på virksomheden, og de nærmere vilkår for dette samarbejde. Sikkerhedsudvalget skal høres, inden arbejdsgiveren foretager en eventuel henvendelse til særlig sagkyndig om bistand til løsning af arbejdsmiljøproblemer. Baggrunden er, at det er sikkerhedsudvalget, der gennem sikkerhedsgrupperne har det bedste kendskab til de områder, hvor eksterne arbejdsmiljørådgivere kan bidrage med forslag og løsninger.

Sikkerhedsudvalget skal deltage i og sikre, at arbejdet bliver koordineret, når flere virksomheder udfører arbejde på samme arbejdssted.

Sikkerhedsudvalget skal inddrages og høres inden valg af daglig sikkerhedsleder. Arbejdsgiveren har pligt til at drøfte med udvalget, hvem der skal være daglig leder af sikkerheds- og sundhedsarbejdet.

8.6. Hvis arbejdsgiveren ikke følger sikkerhedsudvalgets råd

Sikkerhedsudvalget rådgiver virksomheden om løsning af arbejdsmiljøspørgsmål. Ved en enig indstilling fra udvalget forudsættes det, at virksomheden følger rådet. Det er en naturlig følge af, at det er virksomhedens ledelse, der har formandsposten i udvalget.

Hvis arbejdsgiveren ikke følger sikkerhedsudvalgets indstilling, skal det begrundes på et efterfølgende ekstraordinært møde, som skal afholdes inden tre uger fra den dato, hvor indstillingen er givet. Det samme gælder normalt, når udvalget afgiver flere indstillinger om samme sag. Mødereferatet skal indeholde en begrundelse, hvis arbejdsgiveren ikke følger udvalgets råd.

9. Daglig leder af sikkerheds- og sundhedsarbejdet

Arbejdsgiveren skal - efter høring af sikkerhedsudvalget - udpege en leder af det daglige sikkerheds- og sundhedsarbejde.

Den daglige sikkerhedsleder kan være et af sikkerhedsudvalgets medlemmer eller en person, der er ansat til at varetage virksomhedens arbejdsmiljøarbejde i samarbejde med sikkerhedsorganisationen.

For at sikkerhedsudvalgets opgaver kan løses effektivt i det daglige, er det nødvendigt, at der er en person, der kan handle på udvalgets vegne. Det er denne funktion, som den daglige sikkerhedsleder har.

I store virksomheder kan der være mere end én daglig sikkerhedsleder. Det kan være tilfældet, når antallet af ansatte er så stort, at det ikke vil være muligt for én person at overkomme den daglige sikkerhedsleders opgaver. Det afhænger af de sikkerheds- og sundhedsmæssige problemer i virksomheden samt af virksomhedens art og standard - herunder hvordan arbejdsmiljøarbejdet er organiseret og fungerer i praksis - om der er behov for flere sikkerhedsledere.

Den daglige sikkerhedsleder skal samarbejde med sikkerhedsgrupper og sikkerhedsudvalg og er bindeled mellem arbejdsgiveren og sikkerhedsudvalgene. Det betyder, at sikkerhedslederen løbende skal involveres i sager, som forelægges for arbejdsgiveren, så det bliver muligt at afklare, hvilke problemer der har en mere generel eller overordnet betydning.

10. Hvornår skal der oprettes hovedsikkerhedsudvalg?

I større virksomheder, hvor der er flere sikkerhedsudvalg, skal der oprettes et hovedsikkerhedsudvalg, hvis virksomhedens struktur taler for det. Hovedsikkerhedsudvalget skal planlægge og koordinere de enkelte sikkerhedsudvalgs arbejde.

Der bør oprettes hovedsikkerhedsudvalg, når beslutninger om arbejdsmiljømæssige ændringer, udvidelser, ændring af produktion mv. træffes centralt i virksomheden, eller når der i øvrigt er behov for centralt at planlægge og koordinere generelle arbejdsmiljøproblemer.

Arbejdstilsynet afgør i tvivlstilfælde, om der er pligt til at oprette et hovedsikkerhedsudvalg.

10.1. Valg af hovedsikkerhedsudvalgets medlemmer

Hovedsikkerhedsudvalgets medlemmer vælges og udpeges efter de samme retningslinjer, som gælder for sammensætning af sikkerhedsudvalg. Hovedsikkerhedsudvalget består herefter af to medlemmer valgt af og blandt sikkerhedsrepræsentanterne i sikkerhedsudvalget, to medlemmer valgt af og blandt arbejdslederne i sikkerhedsudvalget samt arbejdsgiveren/virksomhedslederen eller dennes ansvarlige repræsentant - i alt fem personer.

Der vælges tillige suppleanter til hovedsikkerhedsudvalget. Suppleanterne indtræder ved forfald. Hvis et medlem af hovedsikkerhedsudvalget afgår, indtræder suppleanten for resten af valgperioden.

11. Hovedsikkerhedsudvalgets opgaver

Hovedsikkerhedsudvalget skal planlægge og koordinere de enkelte sikkerhedsudvalgs arbejde. Fastlæggelsen af hovedsikkerhedsudvalgets opgaver og funktion bør ske ud fra en konkret vurdering af virksomhedens og sikkerhedsorganisationens behov for overordnet koordinering og ledelse af samarbejdet om sikkerhed og sundhed.

Hovedsikkerhedsudvalget skal inddrages i den overordnede tilrettelæggelse og planlægning af arbejdet med arbejdspladsvurderingen.

Hovedsikkerhedsudvalget skal afholde det antal møder, som er nødvendige for, at det kan varetage sin funktion med at planlægge og koordinere de enkelte sikkerhedsudvalgs arbejde.

Referat fra hovedsikkerhedsudvalgsmøder skal sendes til sikkerhedsudvalgene, sikkerhedslederen, arbejdsgiveren, fællestillidsrepræsentanten samt hovedsamarbejdsudvalget.

Jens Jensen

Regler:

Bekendtgørelse om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde

Læs Arbejdstilsynets vejledninger om:

- (1) Virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde
- (2) Aftaler om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde
- (3) Sikkerhedsgrupper og sikkerhedsrepræsentanter
- (4) Sikkerheds- og sundhedsarbejde ved midlertidige og skiftende arbejdssteder, herunder bygge- og anlægsarbejde
- (5) Arbejdspladsvurdering

Læs også branchearbejdsmiljørådenes vejledninger mv.:

Branchearbejdsmiljørådenes vejledninger kan findes på www.bar-web.dk

Beskæftigelsesministeriet, den 1. marts 2006

INGER STØJBERG